

چکیده اقدام پژوهی های مقطع ابتدایی قسمت اول

راهکارهای کاهش اختلالات و مشکلات یادگیری در درس املا یکی از دانش آموزان پایه دوم دبستان پسرانه هجرت قم

احمدطالعی فرد

هیچ روشی بهتر از تحقیق نیست. حضرت علی (علیه السلام)

هدف پژوهش حاضر، شناسایی و کاهش یا مرتفع نمودن اختلالات و مشکلات یادگیری در درس املاء در یکی از دانش آموزان پایه دوم دبستان پسرانه هجرت واقع در ناحیه چهار آموزش و پرورش قم صورت گرفته است. در این اقدام پژوهی از روش توصیفی که جنبه‌ی عینی، واقعی و وصف نگاری دارد استفاده شده است. مزایای این روش که در این پژوهش کاربرد یافته است بهره‌گیری از شاخص‌های آمار توصیفی از قبیل جدول فراوانی، درصد و نمودار می‌باشد.

در اقدام پژوهی حاضر، که چرخه‌ای از برنامه‌ریزی، مشاهده، عمل، بازاندیشی و تفکر است، سعی شده برای جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز از روش‌های مشاهده، مصاحبه و آزمون‌های مختلف مانند کپارت، آزمون فراستیک، نقطه‌شماری و آزمون هوش ریون استفاده گردد. این امر با همکاری اولیای دانش‌آموز، مشاوران آموزش و پرورش، اساتید فن و همکاران شاغل در مدرسه به خصوص معلمان و مدیر مدرسه تحقق یافته، تا بدین وسیله اطلاعات معتبر و کاملاً قابل اعتمادی را در اختیار اقدام پژوه قرار گیرد.

در مرحله بعدی این پژوهش، اقدام پژوه برای دستیابی به اهداف مورد نظر و با تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست آمده، روش‌های چند حسی فرناuld، افزایش پس‌خوراند پوستی و جنبشی، ترمیم ساخت حروف، گُندی نرخ پردازش، روش آموزش سینا، استفاده از آزمون فراستیک، استفاده از اقتصاد ژتونی، قرار داد بستن با دانش‌آموز، مصاحبه درباره فضای زندگی و بازی درمانی و ... را تدوین نموده و با اجرای راهکارهای فوق، در پایان سال تحصیلی ۸۸-۸۷ مشکلات یادگیری دانش‌آموز مورد مطالعه، به ویژه در درس املا به میزان چشمگیری کاهش یافت. همچنین نتایج ذیل به دست آمد.

۱- هنگام نوشتن، به روش صحیح بر روی میز و نیمکت می‌نشیند؛

۲- مداد را درست در دست می‌گیرد؛

۳- دارای سطح کمی و کیفی بالایی از یادگیری، به ویژه در درس املا می‌باشد؛

۴- جذابیت کلاس و درس‌ها برای او دوچندان شده است؛ ۵- با ذوق و شوق به مدرسه می‌آید؛

۶- پیشرفت تحصیلی چشمگیر، به ویژه در درس املا، روحیه اعتماد به نفس و خود پنداره مثبت او را افزایش داده است؛

۷- بسیار علاقه‌مند به نوشتن و انجام تکالیف می‌باشد؛

۸- انتخاب او به عنوان «نماینده کلاس» باعث گردید که میزان تعامل و روابط او با دیگر دانش‌آموزان کلاس، بیش از پیش افزایش یابد؛

- ۹- ارتقای سطح کمی و کیفی یادگیری سیدمحمدتقی، به ویژه در درس املا باعث گردید که تعجب همکاران به خصوص مدیر مدرسه، دانش آموزان و اولیای او را نیز برانگیزد.
- بدین ترتیب نتایج فوق و یافته‌های اقدام پژوهی حاضر، حاکی از موفقیت طرح بوده است.
- در قسمت آخر این اقدام پژوهی نیز، پیشنهادهایی ذیل ارائه شده است که امید می رود راهگشای حرکتی پویا و سازنده در جهت رشد و شکوفایی استعدادهای نونهالان این مرز و بوم باشد.
- ۱- قبل از تهیه هر طرح آموزشی لازم است با مطالعه دقیق در جهت تشخیص مشکل واقعی دانش آموزان و شناخت خصوصیات عاطفی، رفتاری و جسمانی آنان اقدام گردد.
- ۲- با مراکز مشاوره و اختلالات یادگیری و رفتاری جهت تشخیص مشکل و کسب رهنمودهای لازم ارتباط برقرار گردد.
- ۳- با اولیای دانش آموزان و همکاران مدرسه (بخصوص مدیر و معلم سال قبل) با هدف به کارگیری روش‌های مناسب برای رفع مشکل دانش آموزان جلسات هفتگی یا ماهانه تشکیل گردد.
- ۴- آموزش باید از سطحی از سلسله مراتب یادگیری که در آن کودک مشکل دارد شروع شود.
- ۵- آموزش باید انفرادی و بر اساس توانایی‌های کودک و با توجه به نارسایی‌های او تهیه و ارائه گردد.
- ۶- برنامه‌های آموزشی باید حاصل نتایج آزمون‌های روانی و جسمی فرد مورد نظر باشد.
- ۷- آموزش باید براساس آمادگی و انگیزش کودک انجام شود.
- ۸- از نظریه‌های گوناگون موجود در این زمینه مانند نظریه غلبه طرفی مغز، نظریه کوتاهی دامنه توجه، نظریه روان کاوی، بازی درمانی، نظریه فرابری آگاهی‌ها و تاخیر در رشد می‌توان بهره برد.
- ۹- با روش‌های مناسب، اعتماد به نفس و خود پنداره‌ی مثبت در دانش آموزان ایجاد و افزایش یابد.
- ۱۰- از برجسب زدن‌های نامناسب و نابجا و خرد کننده پرهیز شود.
- ۱۱- تهیه‌ی برنامه‌های آموزشی به صورت بازی و القای مطالب به طور غیر مستقیم صورت گیرد.
- ۱۲- در آموزش این کودکان، از روش‌های چند حسی به خصوص روش فرنالد، روش بازی درمانی، و مصاحبه درباره‌ی فضای زندگی استفاده شود.

• چگونه توانستم توجه و تمرکز دانش آموزبیش فعال کلاس اولی را از طریق رفتار درمانی به ویژه بازی درمانی تقویت نمایم؟

• حمیدرضا وزینی اظهر/آموزشگاه مهر امام ، ناحیه ۴قم

بیان مساله

دانش آموزان بیش فعال ، دانش آموزانی هستند که نسبت به سایر دانش آموزان فعالیت بیشتری دارند. فعالیت‌هایشان فاقد نظم و هدف و بدون تفکر است. فعالیت در حال انجام را به پایان نمی رسانند و به فعالیت دیگر می پردازند. اینجانب حمیدرضا وزینی اظهر در سال ۸۸-۸۷ به عنوان مشاور دانش آموزان طرح تلفیقی (دانش آموزان استثنایی که در مدارس عادی مشغول به تحصیل می باشند) با دانش آموز بیش فعالی روبرو شدم که طبق نظر آموزگار و مدرسه و

والدین مشکلات زیادی را برای خود و سایرین در کلاس و مدرسه بوجود آورده بود، برای حل این مشکل تصمیم گرفتم از طریق بازی درمانی، ضمن افزایش توجه و تمرکز ایشان، مشکلاتی که بوجود آورده بود را کاهش دهم.

شواهدیک:

شکایت و گزارش منفی آموزگار، کادر اجرایی، والدین و سایر دانش آموزان کلاس و مدرسه از مشکلاتی که ایجاد کرده بود. مشاهده رفتار دانش آموز در کلاس، مدرسه و خیابان. نمرات بسیار پایین و یادگیری ضعیف نظر کارشناس سنجش هوش و پزشک متخصص و دفترچه سنجش دانش آموزان بدو ورود به دبستان

جمع آوری اطلاعات

از روش های علمی از جمله مشاهده، پرسشنامه و مصاحبه

راه حل ها به سه گروه تقسیم شد:

اول: راه حل هایی که والدین باید انجام دهند.

دوم: راه حل هایی که مدرسه یعنی آموزگار، مدیر و معاون و هم کلاسی ها انجام دهند.

سوم: راه حل هایی که باید بنده به عنوان درمانگر انجام دهم.

از جمله مهم ترین آنها ارجاع به روانپزشک، مشورت با کارشناسان و مشاوران، مطالعه کتب و تحقیقات سایر همکاران

در این زمینه، انجام مشاهده رفتار، مصاحبه و پرسشنامه برای جمع آوری اطلاعات، بکارگیری معلم خصوصی در منزل،

استفاده از بازیهای مختلف محلی و نمایشی، انجام تست هوش، استفاده از جداول و فرم های اصلاح رفتار و...

اجرای راه حل های پیشنهادی :

برای اصلاح رفتار و افزایش توجه و تمرکز این دانش آموز، با کمک سایر همکاران و متخصصان امر، برنامه ریزی شد. پس از ارجاع به روان پزشک و دارو درمانی و نظر کارشناس سنجش، بهترین راه درمان، بازی درمانی انتخاب شد.

با مطالعه کتب مختلف بازی درمانی، اصلاح رفتار، آموزش و پرورش کودکان استثنایی و مطالعه پژوهش های پیشین در این زمینه، در ابتدا بازیهای مختلف لیست شد. و به ترتیب با در نظر گرفتن قوانین کلی از جمله ساده به مشکل، بازیهای مجسم بعدذهنی و هوشی، زمان کوتاه بعد افزایش زمان بازیها، بازی انفرادی بعد بازی گروهی و... به اجرای بازیها پرداخته شد. در این بین والدین نیز آموزش دیدند تا در اجرای بازیها در خانه کمک کنند.

تعدادی کتاب برای مطالعه آموزگار و والدین معرفی شد و جزوه ای تهیه و در اختیار آنان قرار گرفت. از نمودارها و فرم های اصلاح رفتار استفاده شد تا برای استخراج نتایج مستنداتی در درس باشد. بازیها کم کم سخت تر می شد و زمان آنها افزایش و میزان خطا کاهش می یافت. با کمک آموزگار مربوطه بازیهای گروهی در مدرسه انجام شد که دانش آموز مورد نظر ضمن شرکت در این بازیها با قبول مسئولیت، با اهداف گروه و اجتماع آشنا شد. در طول انجام این پژوهش با نظر پزشک مربوطه، از میزان دارو کاسته شد.

شواهددو:

مشاهده و مقایسه جداول اصلاح رفتار و نمودارها، نشان از موفقیت این پژوهش داشت. طبق نظر متخصصان تعلیم و تربیت دانش آموزان استثنایی؛ بازی درمانی به عنوان یکی از راههای اصلاح رفتار، در این پژوهش به کار گرفته شد که به نتایج بسیار مثبتی رسید. کاهش دارو، رضایت مندی والدین و آموزگار و سایر دانش آموزان، پیشرفت تحصیلی، کاهش پرخاشگری و رفتارهای نا هنجار و از همه مهم تر کارنامه پایان سال تحصیلی، حاکی از افزایش میزان توجه و تمرکز این دانش آموز داشت و در نهایت او موفق شد به کلاس بالاتر راه پیدا کند.

• چگونه توانستیم دانش آموزان کم توان ذهنی مدرسه فرشته را به بهداشت حیاط مدرسه علاقمند سازم.

• ناهید علی اکبری (معاون مدرسه فرشته)
بیان مساله :

این اقدام پژوهی در سال تحصیلی ۱۳۸۸-۱۳۸۷ در مدرسه استثنایی دخترانه فرشته، ناحیه ۲، استان قم به تعداد ۱۱۴ دانش آموز انجام شده است.

کار با دانش آموزان کم توان ذهنی مشکلات زیادی دارد کوچکترین کار معمولی باید با تمرین و تکرار به این دانش آموزان تفهیم شود با وجود روشهای زیادی که در زمینه رعایت بهداشت و نظافت مدرسه، اول سال تحصیلی انجام داده بودیم ولی باز حیاط مدرسه، زنگهای تفریح توسط بعضی از دانش آموزان کثیف می شد و این باعث اعتراض مدیر محترم و مستخدم مدرسه و بحث معلمان در شورای آموزگاران بود. این موضوع از آبان ماه مطرح شد و من هر بار راه حلهایی را برای رفع این مشکل انتخاب می کردم تا به نتیجه ای برسم.

ارائه اطلاعات مربوط به وضع موجود (شواهد یک) :

حیاط مدرسه بسیار کثیف بود. مقداری خوراکی مثل نان خشک، پست پنجره ها بود. مقدار زیادی آشغال کنار سطل های زباله ریخته شده بود. تقریباً همه ی دانش آموزان عقیده داشتند که فقط مستخدم باید مدرسه را تمیز کند. بیشتر بچه ها، نان خشک را در سطل زباله یا پست پنجره ها می ریختند. معلمان نیز عقیده داشتند، سطل های زباله در حیاط کافی نیست. مکان سطل های زباله، مناسب نیست.

راه حل های پیشنهادی و اجرای آنها :

پس از اعتباریابی با اجرای راهکارهای عملی که شامل: درخواست نیروی مربی بهداشت از اداره استثنایی در آبان ماه، خواندن کتاب داستانهای بهداشتی در کلاسها، دادن جایزه به دانش آموزانی که بهترین نقاشی یا ۱۰ تا جمله از نتیجه داستان بنویسند، تهیه و نصب پوستر آموزشی و نوشتن پیامهای بهداشتی روی ماکت قطار بهداشت، خرید سطل زباله درب دار و چسبانیدن عکس روی سطل ها، خرید سطل نان خشک و چسبانیدن عکس روی آن، اجرای نمایش عروسکی در زمینه بهداشت توسط دانش آموزان، انتخاب بهداشتیار از میان دانش آموزان، تشویق دانش آموزان با انضباط با نصب عکس یا اسم آنها روی تابلوی اعلانات و..... میزان علاقمندی دانش آموزان به بهداشت محیط افزایش پیدا کرد.

ارائه اطلاعات مربوط به تغییرات ایجاد شده (شواهد ۲) :

از ۳۵ نفر دانش آموز از آزمودنی های پژوهشی (۵۰ نفر) که در ابتدای سال تحصیلی می دانستند ، نباید پفک ، چیپس و تخمه به مدرسه بیاورند به ۵۰ نفر ارتقا پیدا کرد . از ۵۰ نفر ، ۴۹ نفر عقیده داشتند نظافت مدرسه فقط بعهده ی مستخدم مدرسه است در آخر سال همه ی ۵۰ نفر فهمیدند که باید در نظافت مدرسه همه به مستخدم کمک کنند . از ۵۰ نفر ، ۳۲ نفر در ابتدای سال تحصیلی ، نان خشک ها را در سطل زباله می ریختند ، آخر سال همه ی دانش آموزان ، نان خشک را در سطل زباله ریختند . در اوایل سال تحصیلی ۶۰٪ آموزگاران ، نظافت مدرسه را ضعیف می دانستند و در آخر سال ۴۵٪ آموزگاران ، عالی و ۴۰٪ خوب می دانند .

اوایل سال هیچکدام از آموزگاران از نظافت حیاط بعد از زنگ تفریح ، راضی نبودند ولی آخر سال ۶۰٪ آموزگاران از نظافت راضی بودند . در اوایل ۶۵٪ آموزگاران ، سطل های زباله در حیاط را کافی نمی دانستند ولی در آخر سال همه آموزگاران تعداد سطل ها را کافی می دانستند .

در پایان این نتیجه بدست آمد که در مدرسه می توان شرایطی فراهم کرد تا دانش آموزان کم توان ذهنی ، بهتر مفهوم بهداشت محیط را درک کنند . حتی می توان به آنان مسئولیتهایی داد و با کمک دانش آموزانی که آموزش پذیر بالا هستند شورای دانش آموزی تشکیل داد تا در حل مشکلات مدرسه به کادر مدرسه کمک کنند .

· افزایش مداخله ما در جهت بهبود آموزش، و کاهش رفتارهای نامطلوب در دانش آموز، علی شکوهی، مبتلا به سندرم داون و تحت آموزش در مقطع آمادگی دبستان استثنایی بلال حبشی

· سپیده بهمنی حیدر آبادی/ بلال حبشی

بیان مسئله:

اقدام پژوهی انجام شده توسط اینجانب در زمینه دانش آموز سندرم داون پایه پیش دبستان، علی شکوهی است . وی مبتلا به مشکل لجبازی و عدم همکاری در آموزش بوده و رفتارهای سرسختانه ای به هنگام ورود به کلاس نشان می دهد و به آموزش بی توجهی نشان داده و کنترل ادرار ندارد و اختلال زیادی در روند آموزش کلاس ایجاد می کند . رفتارهای نامناسب وی توسط سایر دانش آموزان تقلید می گردد بنابراین به این فکر افتادم که به گونه ای به وی کمک کنم تا سازگاری لازم را با محیط پیدا کند .

ارائه اطلاعات (شواهد ۱)

لجبازی و نه گفتن علی در هر زمینه ای ، عدم کنترل ادرار (نیاز به دفع ادرار بیش از حد طبیعی به علت ابتلا به بیماری دیابت)، عدم تمایل وی به حضور در کلاس ، عدم همکاری در حین آموزش و انجام تکلیف، تقلید رفتارهای علی توسط سایر دانش آموزان کلاس، اتلاف وقت سایر دانش آموزان به دلیل رفتارهای علی ، عدم پذیرش علی توسط مادرش، انجام ندادن فعالیت هایی را که توانایی انجام آنها را دارا بود کلاس را در وضعیت بحران قرار داده بود بنابراین به فکر حل این مشکل افتادم .

راه حل های پیشنهادی :

پس از بررسی های فراوان به این نتیجه رسیدیم که دلیل رفتارهای علی جلب توجه مادر است از آنجا که مادر علی هنوز مشکل عقب ماندگی ذهنی وی را نپذیرفته بود بنابراین باید راهی پیدا می کردم که پیشرفت را در کودک خود

بیند . از سوی دیگر برای تغییر علی ، مادرش باید تغییر می کرد . بنابراین برنامه های مختلف جهت تغییر رفتار ایشان بررسی و طراحی و در نهایت پس از بررسی های فراوان روش هایی چون تقویت متوالی روش شکل دهی رفتار، کنترل محرک، الگو سازی ، ایفای نقش ، اشباع و خاموشی مورد استفاده قرار گرفته و در عین حال راهکارهایی از قبیل گزارش از پیشرفت های علی برای والدین وی ، درگیر کردن وی در فعالیتهای آموزشی مربوط به فرزندش، مقایسه تکالیف علی ، آشنایی مادر با انجمن حمایت از کودکان عقب مانده ، شرکت دادن والدین وی در جلسه مشاوره انفرادی و گروهی در مورد مادر وی اجرا شد . همچنین با دیدن پیشرفت علی مادرش نیز دلگرم تر شده و فعالیت ها به نتیجه رسید.

اجرای راه حل ها:

همان گونه که اشاره شد پس از بررسی به این نتیجه رسیدم که ریشه ی اصلی مشکل علی در رفتارهای مادر وی نهفته است بنابراین همزمان با استفاده از تکنیک های اصلاح رفتار جهت رفع مشکلات رفتار علی فونونی را هم در مورد مادری به کار بردم مثلاً با توجه به علایق علی از شیوه شرطی سازی کنشگر و سایر روش ها که شرطی سازی کنشگر را به همراه داشت استفاده کردم. ان روش ها شامل : تقویت متوالی شیوه شکل دهی رفتار (آموزش نحوه صحیح توالی رفتن)، کنترل محرک (کنترل ادرار) ، الگوسازی و ایفای نقش (آموزش مهارتهای اجتماعی) ، خاموشی (کاهش لجاجتی و عدم همکاری)، اشباع یا سیری. در حینی که برای علی اقداماتی جهت اصلاح رفتار وی اجرا شد برنامه هایی هم برای مادر علی تدارک دیده شد. مهمترین این برنامه ها شامل گزارش از پیشرفت های علی برای والدین وی ، درگیر کردن وی در فعالیتهای آموزشی مربوط به فرزندش، مقایسه تکالیف علی ، آشنایی مادر با انجمن حمایت از کودکان عقب مانده ، شرکت دادن والدین وی در جلسه مشاوره انفرادی و گروهی در مورد مادر وی بود. ابتدا مادر علی همکاری چندانی نمی کرد ولی به تدریج به همکاری های او افزوده شد . درواقع برنامه هایی که در مورد تغییر نگرش مادر علی اجرا می شد جزء برنامه هایی بود که هدف اصلی آن کمک به اصلاح رفتار علی بود.

ارائه اطلاعات (شواهد ۲)

ورود بی دغدغه علی به کلاس و علاقمندی وی به حضور در مدرسه ، توجه وی به معلم و فعالیت های آموزشی ، کمک به دوستانش در صورت نیاز ، همکاری وی در فعالیتهای آموزشی خواسته شده چه به صورت انفرادی و چه گروهی ، کسب نمرات قابل قبول در امتحانات پایان سال و کنترل ادرار از جمله تغییراتی بود که تا پایان سال علی موفق به کسب آن شد البته در زمینه نحوه صحیح توالی رفتن به استقلال کامل نرسید، برای جمع آوری داده ها از شیوه مصاحبه و مشاهده استفاده شد. از این مشاهدات تعدادی تصویر و فیلم از زمان شروع مطالعه تا نتیجه تهیه شده و موجود است ، اما نکته ای که از نظر اینجانب مهم ترین نتیجه این اقدام پژوهی محسوب می گردد بازگرداندن علی به آغوش گرم مادر است.

• چگونه توانستم دانش آموزان کلاس را به نماز و نماز جماعت علاقمند کنم.

• ثریا حسن پور /دبستان دخترانه تربیت اسلامی

بیان مسأله و شواهد ۱

این پژوهش به منظور علاقمند کردن دانش آموزان به نماز و نماز جماعت و اصلاح بعضی از رفتارهای نادرست آنها صورت گرفت. همه‌ی ما خوب می‌دانیم که انجام فریضه‌ی نماز باعث تربیت صحیح فرد خواهد شد و از این رهگذر نتایج سودمندی عاید فرد و جامعه خواهد شد در این میان اهمیت نماز جماعت بر کسی پوشیده نیست و ساده انگاری در تربیت دینی بچه‌ها نسل‌ها را به قربانگاه می‌کشد و سرمایه‌های انسانی را تباه می‌سازد. عامل مهم در تربیت نیکو در افراد درک و کاربرد مؤثر نماز در زندگی است. با توجه به همه‌ی این مسائل هر سال شاهد این موضوع بودم که تعدادی از دانش‌آموزان حتی بعد از اینکه جشن تکلیف برای آنها گرفته می‌شد با علاقه و انگیزه در نماز جماعت شرکت نمی‌کردند و بنا به اظهار نظر اولیا حتی نسبت به خواندن نمازهای روزانه‌ی خود بی‌رغبت بودند. همچنین مواردی را در جامعه مشاهده می‌کردم. وقتی صفهای نماز جماعت مساجد را مشاهده می‌کردم با توجه به اینکه دانش‌آموزان دختر در سن نه سالگی به سن تکلیف می‌رسند اکثر افراد صفهای نماز را افراد سالخورده و بزرگسال تشکیل می‌دادند و به ندرت مشاهده می‌کردم که افرادی در سن ابتدایی و یا راهنمایی صفهای نماز و نماز جماعت شرکت کنند. یک سال نیز در مدرسه تربیت اسلامی با اینکه دو ماه از سال تحصیلی می‌گذشت اکثر دانش‌آموزان مدرسه و همچنین شاگردان کلاس با علاقه و رغبت در نماز جماعت شرکت نمی‌کردند و در بعضی مواقع انتظامات مدرسه یا همکاران مجبور می‌شدند برای اینکه دانش‌آموزان در نماز جماعت شرکت کنند به زور و اجبار و ترساندن از نمره انضباط و از این قبیل موارد متوسل شوند با این حال تعداد کمی از دانش‌آموزان در نماز جماعت شرکت می‌کردند. مثلاً بعضی از اولیاء اظهار می‌کردند که بچه‌هایشان نسبت به خواندن نمازهای روزانه بی‌رغبت هستند و از بعضی از اخلاق و رفتارهای نامناسب بچه‌هایشان ناراضی بودند. همه‌ی این موارد باعث نگرانی و ناراحتی خودم و مدیر مدرسه شده بود مدیر محترم از همه‌ی همکاران خواست که در این زمینه همکاری کنند و من نیز تصمیم گرفتم از طریق اقدام پژوهی با کمک گرفتن از اولیا و دانش‌آموزان و همکاران و اساتید محترم و با مطالعه و تحقیق در این زمینه بتوانم با یافتن راهکارهای عملی و ابتکاری و اجرای آنها دانش‌آموزان را به نماز و نماز جماعت علاقه‌مند کنم و در ضمن بسیاری از رفتارهای نادرست آنها را اصلاح کنم. چرا که اگر امروز نمازخانه‌های مدارس را خالی یا کم جمعیت بینیم نباید انتظار داشته باشیم که فردا صفهای نماز جماعت مساجد پرجمعیت باشند.

راه‌های جمع‌آوری اطلاعات

تصمیم گرفتم از طریق مصاحبه، پرسش‌نامه، مشاهده، مطالعه و برگزاری جلسات با اولیاء و همکاران اطلاعات کافی را در این زمینه کسب کنم و پس از بررسی دلایل مشکل، راه‌حلهای عملی و ابتکاری به دست آورم.

راه‌حل‌های پیشنهادی

پس از تجزیه و تحلیل یافته‌های اولیه از طریق راه‌های مختلف جمع‌آوری اطلاعات ذکر شده حدود سی مورد راه حل یافته شد.

راه‌حل‌های انتخابی و اجرا

پس از بررسی راه‌حل‌های پیشنهادی و اعتبار بخشی به آنها هشت مورد از آنها انتخاب شد و اجرا شد در ضمن بعضی از این راه‌حلها به صورت تلفیقی اجرا شد. ۱- برگزاری جلسه با اولیای دانش‌آموزان جهت توجیه و دادن اطلاعات و آگاهی‌های لازم در مورد اهمیت موضوع پس از بررسی پرسش‌نامه‌ها و دلایل بچه‌ها متوجه شدم که بعضی از این

دلایل مربوط به عدم همکاری و آگاهی اولیاء از اهمیت پرداختن به مسئله نماز و نماز جماعت در سن دبستان می باشد جلسه ای را ترتیب دادم و در مورد اهمیت پرداختن به موضوع و آثار مثبت آن و همچنین به آثار منفی آن که ناشی از اهمیت ندادن به موضوع علاقمند کردن دانش آموزان به نماز و نماز جماعت در دوران دبستان حاصل می شود پرداختم و هدم را از برقراری جلسه برای آنها توضیح دادم و زمینه های همکاری اولیاء در منزل و مدرسه معین شد. ۲- نوشتن تحقیق توسط دانش آموزان جهت بالا بردن آگاهی های دانش آموزان از آثار و پاداش های نماز جماعت. هر کدام از دانش آموزان در مورد اهمیت نماز و نماز جماعت و آثار و پاداش های نماز جماعت تحقیقی نوشتند و هر روز یکی از آنها در کلاس ارائه می داد و مورد تشویق قرار می گرفت و فعالیت های دانش آموزان جهت برگزاری نمایشگاه نماز در پوشه ی نماز نگهداری می شد. ۳- توجه خاص به رویکرد الگویی و استفاده از تشویق های کلامی: از طریق هماهنگی با سرویس فرزندم توانستم به طور مرتب در نماز جماعت شرکت کنم در نمازخانه به برخورد های نماز گزاران را با همدیگر توجه می کردم و همچنین بعد از اتمام نماز جماعت با گفتن جملات زیبا به دانش آموزان و کشیدن دست به سر آنها و دست دادن با آنها و با لبخند همه ی بچه ها را بدرقه می کردم و این کارها باعث ترغیب دانش آموزان می شد. ۴- استفاده از روش های غیر مستقیم و جذاب جهت رفع اشکال های دانش آموزان در زمینه نماز. بعد از مشاهده ی رفتارهای نادرست بعضی از دانش آموزان در نمازخانه و جاهای دیگر و همچنین برای رفع اشکال های آنها در مورد احکام نماز جماعت از روش های غیر مستقیم مثل نمایش، شعر، قصه، خاطره و غیره استفاده می کردم و چون خود دانش آموزان این موارد را نقد و بررسی می کردند و همچنین ایفای نقش می کردند. تأثیر زیادی در پیشرفت کارم داشت. ۵- استفاده از طرح سابقه بین همدم فرشته ها و شیطان و کارت همدم فرشته ها ابتدا با کمک اولیا دو نقاشی تهیه کردیم که یکی از آنها نشانگر قسمتی از بهشت بود و دیگری تصویری از شیطان پس از بحث و گفتگو در مورد این دو تصویر با دانش آموزان و نظرخواهی از آنها و تفاوت خواسته های فرشته ها با شیطان قرار شد مسابقه ای بین همدم فرشته ها و شیطان برگزار کنیم. و هر روزی که تمام کلاس در نماز جماعت شرکت می کردند صلوات می فرستادیم و با گفتن اینکه شیطان ما گول تو را نمی خوریم، امروز نیز بر تو پیروز شدیم و... کارتهای همدم فرشته ها را از گردنهایشان آویزان می کردند و اگر کسی روزی موفق به شرکت در نماز جماعت نمی شد بر شیطان لعنت می فرستادیم و آن فرد کارت را به گردنش نمی انداخت (روی کارتها نوشته شده بود همدم فرشته: ما گول شیطان را نمی خوریم) ۶- استفاده از صندلی نماز برای انتقال شادی و نشاط دانش آموزان از نمازخانه به کلاس و همچنین جذاب کردن روش دوم (تحقیق توسط دانش آموزان) قرار شد هر روز یک نفر از دانش آموزان بعد از نماز جماعت روی این صندلی در کلاس بنشیند و احساس خود را در مورد شرکت در نماز جماعت بیان کند و یا احساس خود را به نقاشی تبدیل کند و به بچه ها توضیح دهد و همچنین در مورد اهمیت نماز جماعت و خصوصیات یک دختر مسلمان و نماز گزار برای دوستانش صحبت کند در ضمن این فعالیت ها را می تواند در قالب نمایش و شعر، داستان، خاطره، نقاشی، احادیث و روایات، کاردستی و مقاله ارائه دهد که دانش آموزان خیلی استقبال کردند و موجب شادی و نشاط و بالا رفتن آگاهی های دانش آموزان و بالا رفتن اعتماد به نفس و خلاقیت در دانش آموزان شده بود. ۷- استفاده از برگه های تقدیر و تشکر از همکاران توسط دانش آموزان کارتهایی با ابتکار خودم و یا نظرخواهی از دانش آموزان تهیه شد و برای تشویق همکاران و تقویت روحیه تقدیر و تشکر از دیگران بدون در نظر گرفتن سن افراد در دانش آموزان این فعالیت انجام گرفت و همکاران شرکت

کننده در نماز جماعت این کارتها را از دانش آموزانم دریافت می کردند. (این برگه ها را به صورت تایپ شده در اختیار دانش آموزان قرار داده بودم). ۸- در پایان از تمام فعالیت های دانش آموزان در زمینه نماز نمایشگاهی تحت عنوان نمایشگاه نماز برگزار گردید و مورد تشویق و تقدیر قرار گرفتند و جوایزی اهدا شد.

شواهد موفقیت در پژوهش (شواهد ۲):

- ۱- دانش آموزان بدون گفتن ما و بدون متوسل شدن به زور و ترساندن با علاقه و انگیزه در نماز جماعت شرکت می کردند.
- ۲- مدیر محترم از ارزشیابی هایی که به طور مستمر از لحاظ کتبی و کمی از دانش آموزان به عمل آورده بود احساس رضایت و خوشحالی داشتند.
- ۳- اولیای محترم از روش های بکار گرفته شده استقبال می کردند و ابراز می کردند که بچه هایشان نمازهای روزانه ی خود را مرتب می خوانند و همچنین بسیاری از مشکلات اخلاقی و رفتاری آنها برطرف شده است.
- ۴- آگاهی های دانش آموزان و اولیاء در مورد اهمیت نماز و نماز جماعت افزایش یافته بود.
- ۵- دانش آموزان به خاطر امتیازات مادی مثل کارت و شکلات و جایزه در نماز جماعت شرکت نمی کردند. چرا که عملاً مشاهده کردم که با جذب همه اینها و جایگزین کردن روشهای متنوع و جذاب تعداد علاقمندان به نماز جماعت افزایش یافته بود.
- ۶- دانش آموزان در نماز جماعت به خاطر جا گرفتن دعوا نمی کردند و هر کسی جای خودش می نشست و در مقابل اشتباهات دوستانشان با مهربانی و صحبت با آنها برخورد می کردند.

• بهبود شرکت اولیا در امور آموزش و پرورش

• مهری بنی حسن

بیان مساله :

نیاز به پیوند و تعلق و خصلت اجتماعی بودن مستلزم مشارکت در زندگی و کارهاست. انسان یک موجود اجتماعی است، در خانواده به دنیا می آید، رشد می کند و با انسان ها زندگی می کند، در اجتماع کار می کند در نهایت پس از طی مراحل رشد و کمال در زندگی اجتماعی آثاری از خود در جامعه باقی می گذارد. نظام اجتماعی جامعه بشری برای استمرار و توسعه نیازمند تعاون و همکاری و همدلی است. هر چه پیوند اعضای جامعه صمیمی تر و خیرخواهانه تر باشد، حرکت به سوی تعالی آسان تر و سریع تر خواهد بود.

مشارکت اولیاء در فعالیت های آموزشی و پرورشی ما به رابطه مؤثر آن ها با مدارس بستگی دارد. مشارکت بخشی از فرایند تعلیم و تربیت را شکل می دهد، بر نظام یاددهی - یادگیری تأثیرات قابل ملاحظه ای دارد و روند آموختن را متأثر می سازد. ارتباط با مدرسه، چنان چه با ظرافت و دقت همراه باشد، به دانش آموزان کمک می کند اعتماد به نفس بیشتری پیدا کنند و در فعالیتهای یادگیری موفق تر عمل نمایند. به معلم یاری می دهد تا با ویژگی های رفتاری دانش آموزان آشناتر شود و ارتباطی مؤثر با آنها برقرار کند. به اولیاء کمک می کند تا از عملکرد فرزندشان در مدرسه و در

زمینه‌های آموزشی و پرورشی بیشتر آگاه شوند و به نظام کلی مدرسه کمک می‌کند تا با کاهش مسائل مربوط به یادگیری و مشکلات انضباطی دانش آموزان، محیطی سالم تر و مناسب‌تر برای فرایند آموزش و پرورش به وجود آورد.

جمع آوری اطلاعات (شواهد نوع ۱)

ابزارهای چک لیست مشاهدات، پرسشنامه و مصاحبه به کار گرفته شده است، با افراد صاحب نظر رایزنی شده و پس از چند جلسه شورای معلمان و طرح مسئله در این شورا از همکاران به صورت شفاهی و کتبی نظر خواهی شده و پیشنهاداتی ارائه شده است. سپس راه حل های پیشنهاد شده به صورت موقت اجراء شده و پس از جرح و تعدیل و اعتباریابی از سوی گروههای مرتبط با طرح، راه حل ها به مرحله اقدام و عمل رسیده است.

برای ارزیابی تغییرات ایجاد شده و جمع آوری اطلاعات در مرحله دوم (شواهد نوع ۲) نیز از همان ابزارها یعنی مشاهده، پرسشنامه و مصاحبه استفاده شده است. پرسشنامه‌ها به روش توصیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و از شاخصهای آمار توصیفی از قبیل جدول فراوانی، درصد و نمودار استفاده شده است. این اقدام پژوهی شامل ۶ مرحله بوده و زمان اجراء آن از مهر ۸۷ تا تیر ۸۸ می‌باشد.

شواهد (۲)

نتایج حاصل از این اقدام پژوهی، میزان تغییراتی است که در فاصله شواهد نوع ۱ و شواهد نوع ۲ اتفاق افتاده است. اهم این نتایج عبارتند از:

آمار شرکت کنندگان در جلسات آموزشی خانواده از ۶۰٪ به ۸۵٪ رسید.
میزان رسیدگی خانواده‌ها به وضعیت درسی، بهداشتی، رفتاری، اخلاقی، انضباطی دانش آموزان به تأیید معلمان (با توجه به نتایج دو نوع پرسشنامه) ارتقا پیدا کرد.
میزان مشارکت اولیاء در طرح‌های اجرا شده در کلاسها زیادت‌تر شد.
فراوانی رفتارهای نامناسب اولیاء کاهش یافت (بر اساس چک لیست مشاهدات ثبت شده)
میزان کمک‌های مردمی (هدیه به مدرسه) تقریباً دو برابر شد.
میزان کمک‌های غیر نقدی برای مناسبتها به ویژه ایام محرم و دهه فجر نسبت به سال گذشته افزایش چشمگیر و بی سابقه در این مدرسه، داشت.

اولیاء از برنامه‌های اجراء شده (بر اساس نتایج پرسشنامه) اظهار رضایت کردند.
کلاس قرآن والدین بسیار تأثیرگذار بود. حتی این تأثیر روی فرزندان اولیاء شرکت کننده نیز تسری پیدا کرد.

• زندگی گروهی را چگونه به دانش آموزان کلاس یاد دهم؟

• فاطمه بهروزی راد/دخترانه بشردوست - ناحیه یک

بیان مسأله:

مسئله چیست؟ روی چه کسی مطالعه می‌کنم؟ از کی این نکته به ذهنم خطور کرد؟
معلم کلاس اول مدرسه‌ای دخترانه در ناحیه یک آموزش و پرورش قم هستم که از نظر اجتماعی و اقتصادی مدرسه‌ای برخوردار محسوب می‌شود این بار در کلاس ۲۸ نفری خودم شاهد رویدادی شدم و سعی نمودم و مشاهده ی دقیق

تری از دانش آموزان داشته باشم. مساله زمانی برایم نمایانگر شد که در فعالیت‌های گروهی دانش آموزان به مشاهده‌ی بیشتر دست زدم در این بین دو قطب رفتار توجه مرا به خود جلب کرد. همان‌هایی که در آموزش و تعامل گروهی هیچ انعکاس و سرعت عمل از خود ندارند. در قطب دیگر دانش‌آموزانی که برای رقابت‌های گروهی پیشی می‌گیرند. این که چرا برخی تعامل کمی با دوستان و هم‌کلاسیه‌هایشان دارند؟ این که چرا به سختی تحت تاثیر فضای شاد کلاس قرار نمی‌گیرند؟ چگونه کودکان خجول را به کار گروهی وادار نمایم؟ چرا برخی از بچه‌ها همیشه خود را در گروه منزوی احساس می‌کنند و برخی دیگر همیشه راهبر هستند؟ آیا دانش‌آموزان کم‌فعال و گوشه‌گیر مشکل اساسی من محسوب می‌شدن یا دانش‌آموزان بیش‌فعال و همیشه راهبر بر سر مقاصد و اهداف آموزشی و پرورشی من سد می‌شدند و در حال حاضر آن چه که از آغاز فرایند آموزش تا نهایی‌ترین مرحله یعنی ارزشیابی مهم است یادگیری مشارکتی و رقابتی دانش‌آموزان و تعامل گروهی آنان با یکدیگر است. چگونه آن‌ها را به کار گروهی جذب نمایم؟

شواهد (۱)

در این راستا فرم نظرسنجی را در آبان ماه برای شناخت دانش‌آموزانم در اختیار والدین گذاشتم. بر این اساس بچه‌ها را تحت عنوان جنبه‌های عاطفی کار گروهی و جنبه‌ی رفتاری گروهی بررسی نمودم. از بین ۲۸ دانش‌آموز کلاس از مجموع ۱۰۰٪، درصدهای زیر را به خود اختصاص دادند:

در محور فعالیت‌های جمعی به ترتیب ۴۹٫۹۸٪؛ ۴۲٫۸۴٪؛ ۶۰٫۶۹٪؛ ۳۹٫۲۷٪؛ ۳۹٫۲۷٪

در محور علائق و انگیزه‌های جمعی به ترتیب ۷۸٫۵۴٪؛ ۸۲٫۱۱٪؛ ۷۴٫۹۷٪؛ ۷۱٫۴۴٪؛ ۳۵٫۷۷٪

به طور کل ۱۰ نفر نمره‌ی کامل، یعنی ۵۰ امتیاز کلی پاسخنامه را گرفته بودند- ۱۰ دانش‌آموز دیگر امتیازشان بین ۳۰ تا ۴۰ در نوسان بود و بیشتر آن‌ها دارای علائق مثبت به کار گروهی بودند ولی در رفتار و فعالیت‌های گروهی از خود ضعف نشان می‌دادند و ۳۵٫۷٪ از کل کلاس بودند- ۸ دانش‌آموز باقی مانده بین ۱۰ تا ۲۰ نمره را کسب کردند. این تعداد که ۲۸٫۵۶٪ کل کلاس هستند، در دو محور علائق و رغبت‌های جمعی و شرکت فعال در کار گروهی دچار ضعف هستند. این کودکان اغلب گوشه‌گیرند.

راه کارهای پیشنهادی:

مطالعه‌ی دقیق روش‌های گروهی فعال؛ تشکیل جلسه با همکارانی و مشاوره با اساتید این فن؛ گرفتن تست‌های روان‌شناختی گروهی و ویژه‌ی کلیه‌ی دانش‌آموزان؛ تشکیل جلسات توجیحی برای اولیای دانش‌آموزان؛ بررسی رفتار دانش‌آموزان خجالتی از طریق تست‌های شخصیت؛ نوشتن بروشور راهنمای آموزش رفتارهای جمعی به کودکان و ویژه‌ی اولیاء؛ تهیه‌ی فرم نظرسنجی در دو نوبت (قبل و بعد از انجام راه کارها)؛ جمع‌بندی فرم‌های نظرسنجی و تصمیم‌گیری براساس آن‌ها؛ اجرای راه‌های مناسب و عملی برای تقویت روحیه‌ی پذیرش جمعیو برطرف کردن خجالت دانش‌آموزان؛ تشکیل نمایشگاه از دست‌آوردهای گروهی؛ تشویق و ترغیب‌های مناسب و به‌جا؛ اجرای روش‌های فعال تدریس؛ نظرسنجی از والدین و دانش‌آموزان در انتهای کارهای اجرایی؛ تهیه‌ی گزارش از روند فعالیت‌های اجرایی؛ ارائه گزارش به همکارانی که تمایل به شنیدن نتایج

اجرای راه حل‌ها:

در زمینه‌ی فعالیت گروهی دانش‌آموزان

بعد از شناخت ویژگی‌ها اعضای کلاس و با استناد به پرسشنامه‌ی موجود، اقدام به تشکیل گروه‌های ناهمگن یعنی دانش‌آموزان سطح بالا، متوسط و ضعیف نمودم. طرز چینش نیمکت‌ها به صورت II شکل شد. شرکت فعال در تهیه‌ی پازل‌ها و انجام درست قطعه‌ی مربوط به خود. با همکاری خانواده چند نکته در رفتار و کلام جهت دوست شدن و مطرح شدن به آن‌ها به صورت‌های نمایشی و غیر مستقیم آموزش داده شد. برای دانش‌آموز فعالیت‌های فوق برنامه در نظر گرفته شد تا تشریک مساعی بیشتری با دوستان هم سن خود داشته باشد. مانند گرفتن یک عصرانه‌ی کوچک و دعوت تعدادی از دوستانش در خانه، با همکاری معاون آموزشگاه این دسته دانش‌آموزان برای مسئولیت‌های پیش دبستانی انتخاب شدند تا در بین آن‌ها احساس بزرگی کرده و مسئولیت پذیرتر شوند. (در مدت‌های کوتاه) متغیر کردن گروه‌ها و اعضای آن‌ها جهت آشنا شدن هر دانش‌آموز با ویژگی‌های دیگر دوستانش. تشویق‌های کلامی یا غیر کلامی و دخالت دادن اعضای گروه در نوع تشویق برای این دانش‌آموزان با شنیدن استدلال مناسب و کافی در معرض دید قرار دادن نوع کاری که انجام داده مثل نقاشی زیبا، نوشته‌ی مناسب، کاردستی و... بدلیل تقویت حس اعتماد به نفس او. نصب کارتهای فرشته‌ی خط یا فرشته‌ی رفتار به مدت چندروز روی لباس آن‌ها. اجرای روش کارت پرسش (آموزش برنامه‌ای نظام خود کنترلی). مشارکت در تدوین متن املای کلاس. ابتدا به صورت شفاهی وبعد از اطمینان از فراگیری همه کار را به طور کتبی ادامه می‌دهم. پس از چند ماه فعالیت گروهی، انتخاب و یارکشی را به عهده‌ی خود دانش‌آموزان قرار می‌دادم و می‌دیدم که برای انتخاب همان بچه‌های خجالتی دیروز، رقابت سختی صورت می‌گیرد.

توصیف وضع مطلوب و شواهد شماره ۲:

پس از انجام راهها و روش‌هایی که برای کار گروهی به اختصار توضیح دادم، نوبت به ارزشیابی شد. در بهمن ماه فرم نظر سنجی دومی تهیه نموده و در اختیار اولیای دانش‌آموزانم، گذاشتم. پس از بررسی کسانی که در فرآیند گروهی تعامل کمتری در ماه آذر داشتند در این دوره تغییرات محسوسی داشتند. این تغییرات در رفتار، در فعالیت‌های خارج از مدرسه‌ی آنان هم تأثیر گذار بوده و جای خاصی برای این گونه بچه‌ها در دید اعضای خانواده و هم بازی‌های این کودکان، باز نموده است. اعتماد به نفس و خودسنجی کودکان بالا رفته و آن‌ها به راحتی به همسال سنجی و استدلال در گروه می‌پردازند. دخیل بودن در فرایندهای گروهی و پیامدهای رقابتی گروه‌ها در آنان تقویت گشته است و در برخوردها و فعالیت‌های محیط واقعی به خوبی به چشم می‌خورد. این پرسش نامه حاوی ۱۰ سؤال بود که ۵ مورد خصائص فردی و ۵ مورد فعالیت‌های نمادین گروهی دانش‌آموزان را مورد بررسی قرار می‌داد. بیشترین بررسی من روی ۱۸ دانش‌آموزی بود که در مرحله‌ی قبل تمامی امتیاز را کسب ننموده بودند. گروه اول مانند گذشته تمامی ۵۰ امتیاز را کسب نمودند. گروه دوم ۱۰ نفری بودند که در پرسشنامه‌ی قبل، تنها علاقه داشتند و فعالیت گروهی خاصی از آنان مشاهده نشده بود. آنان به تقویت مهارت خودآغازگری، خود مشاهده‌گری و تقویت مهارت خود کنترلی رسیده بودند. گروه سوم شامل ۸ نفر که دارای اختلالات رفتاری از نوع کم رویی و خجالتی بودن بیش از حد بودند و پس از اجرای روش‌های فعال که به طور غیر مستقیم هدف کار ما قرار داشتند؛ بسیار تغییر کردند و میانگین امتیاز آنان از ۲۰ تا ۴۰ تغییر یافت و کم کم در گروه‌های بزرگتر هم شرکت می‌نمودند.

• الگوی مصرف بچه‌ها را چگونه اصلاح نمایم؟

فاطمه بهروزی راد/ دبستان دخترانه بشردوست-ناحیه یک

اینجانب آموزگار کلاس اول مدرسه ای برخوردار در ناحیه یک آموزش و پرورش استان قم هستم. آموزگاری که با طلوع خورشید مهر، دست دانش آموزان را با هر نوع فرهنگ و توانایی های ذهنی و هوشی و با هر مقدار وسع مالی و فرهنگی، می گیرم و در کوچه های آبان و آذر می گردانم تا خدای را بشناسند و به پاسش در جویبار دی، بهمن را جستجو کنند و چشم به راه بهار در خنکای نسیم باشند. داشتن نعمت های الهی و مسئولیت در قبال مصارف آن خواه می خواهد که استعداد کودکان این مرز و بوم باشد و خواه منابع الهی و خدادادی. دانش آموزان کلاس را سعی می کنم با خدا دوست کنم و نعمت هایش را به آنان متذکر شوم. این راه سخت است و در عین حال وظیفه ای سنگین. بارها شاهد رویدادهای واقعی عبور از حد مصرف توسط دانش آموزان کلاس شده بودم و سعی نمودم دنبال راههای ملموس و عینی در خور فهم کودکان کلاس اول پیدا نمایم تا وجود نعمات را به ایشان متذکر شوم و راه درست مصرف کردن را تا مرز فرهنگ سازی و درونی کردن ارزش، پیش ببرم. در این راه از روش های ساده شروع کردم و آنان را نسبت به مصارف معمولی نان، آب، برق و در نهایت لوازم التحریر حساس نمودم و بهترین شیوه در شناساندن وجود منابع الهی، راه درست مشاهده کردن و تحقیق های کوتاه مدت بود. از طریق مسئولیت های ساده در حیاط آموزشگاه، آشپزخانه ی خانه و محیط های آشنای دیگر، توانستم دقت مشاهده و حساس بودن نسبت به وجود چنین منابعی را آموزش دهم و در ادامه کار من شروع می شد که با وجود در دسترس بودن همیشگی این گونه منابع الهی، نحوه ی درست مصرف را در وجودشان نهادینه نمایم. تقارن نام گذاری این سال با کلام شیوای مقام معظم رهبری مرا به ادامه ی کار مصمم نمود و تا اخذ نتیجه ی نهایی از تلاش در پیدا کردن شیوه های نو و جذاب برای کودکان، دست از کار نکشیدم و آن چه را که لازم می دیدم از جمله (تحقیق، مطالعه، جستجو و برنامه های بازدیدی آموزشی و...) را به اجرا رساندم. در پایان نتیجه ی جالبی از عملکرد خود دیدم و دیگران از جمله خانواده ها هم به این نکته اذعان داشتند که توجه و تکرار شما در زمینه ی مصرف، کودکان مان را منضبط کرده و او به خوبی در ارتباط با مصرف بهینه یک انسان با ویژگی امر به معروف و نهی از منکر شده است. خودم نیز شاهد رشد فکری کودکان ۷ ساله ی کلاس شدم که با استدلال های درست به مصرف کنندگان واقعی و کامل تبدیل شده بودند.

آنان به معنای واقعی با وجود و فواید نعمت های الهی آشنا شده و به صورت عینی و ساده راه به دست آمدن مواهب و وسایل را دیده بودند و خودشان به یک تفکر درست در زمینه ی مصرف درست رسیده بودند. و این پایان تلاش و ثمره ی این کار پژوهشی من بود. امید که خداوند روزی ده بخشایشگر ما را بر خوان نعمت خود و در سایه ی الطافش مهمان بگرداند.

چگونه توانستم کلاسی پویا و شاداب در جهت پیشبرد اهداف آموزش و پرورش ایجاد نمایم؟

محمد جواد آقا محمدی / دبستان مهدیه

بیان مساله :

در ابتدای سال تحصیلی پی بردم که دانش آموزان کلاس رغبت و نشاط کافی برای انجام کار ندارند. این مسئله فکر مرا به خود مشغول نمود تا حدی که در جهت مشخص شدن این مسئله از طریق مشاهد، مصاحبه، آزمون و مطالعه

اقدام نمودم که اولیای دانش آموزان اذعان به بی انگیزگی فرزندانشان در منزل داشتند و همچنین معلمان سال های قبل دانش آموزان از بی رغبتی و بی حوصلگی دانش آموزان شکایت داشتند. در مطالعاتی که در این زمینه داشتم دریافتم که اگر کلاسی پویا، شاداب و با نشاط می خواهم باید دانش آموزان از حالت منفعل به فعال درآیند و از حالت معلم محور به دانش آموز محور محوری حرکت نمایم. متأسفانه هر زمان صحبت از فعالیت درسی یا فعالیت خارج از کلاس می شد دانش آموزان معترض و ناراحت بودند و کلاس انضباط و نظم نداشت و این عدم شادابی کلاس مسئله ای بود که می خواستم هرچه زودتر و بهتر آن را حل نمایم.

شواهد یک :

از چهار راه مذکور اطلاعات جمع آوری شد:

بی نظمی در کلاس هنگام تدریس، تمرین و در زنگ تفریح (مشاهده)

بی علاقگی نسبت به حل تمارین در کلاس و تکالیف در منزل (مشاهده)

غیبت غیرموجه مکرر در اوایل سال (مشاهده)

عدم تمرکز حواس (حواس پرتی) با کوچکترین محرک خارجی (مشاهده)

نداشتن برنامه درسی در منزل (مصاحبه با اولیاء)

تنبلی و بی حوصلگی دانش آموز در امور مدرسه (مصاحبه با همکاران سال قبل)

کلاس خسته کننده است (مصاحبه با برخی از دانش آموزان)

مواردی که در آزمون و مطالعه مورد بررسی قرار گرفت همگی مؤید موارد مذکور بود.

راه حل های پیشنهادی:

- روش تدریس مشارکتی (فراگیر - مدار)
- تشکیل گروههای درسی
- استفاده از روش خود ابرازی برای همه دانش آموزان
- تغییر شرایط فیزیکی کلاس
- تشویق دانش آموزان با روشهای مختلف
- ایجاد نمایشگاه در دو بخش درسی - پژوهشی و فوق برنامه
- تعیین ساعات گفتگو و ملاقات با دانش آموزان و اولیای آنان
- برگزاری اردوهای داخل و خارج استان
- استفاده از وسایل کمک آموزشی، تکنولوژی آموزشی
- ۱۰- دادن تکالیف متنوع درسی
- ۱۱- دعوت از مدیر، معاون و همکاران پایه های دیگر جهت حضور در کلاس
- ۱۲- گرفتن امتحان به روش مختلف در طول سال
- ۱۳- استفاده از سبقت جویی و تعاون به عنوان محرک آموزشی
- ۱۴- ایجاد اعتماد به نفس در دانش آموزان

اجرای راه حل انتخابی:

تعدادی از روشهای بالا انتخاب و اجرا شد. گروههای درسی تشکیل شد و هر گروه به نام دانشمندی نامگذاری گردید. هر چند مدت یکبار طرز نشستن دانش آموز و چینش نیمکت ها تغییر می کرد و ابتدای هر زنگ از وضعیت نور، سر و صدا و تهویه کلاس پرسش می شد. لیستی از فعالیت ها برای دانش آموزان تهیه گردید و به آنان ارائه شد و هر کدام با توجه به علاقه تعدادی از وسایل را ساختند و در نمایشگاهی جهت بازدید تمام دانش آموزان و همکاران و مسئولین اداره ارائه گردید.

در طول سال تحصیلی دانش آموزان با روشهای مختلف اعم از کارت تشویقی، ورزش تشویقی، اردوی داخل یا خارج استان تشویق شدند. در یک عمل ابتکاری ساعتی جهت گفتگو با دانش آموزان و اولیای آنان در هفته به صورت فردی اختصاص یافت که مورد استقبال آنان قرار گرفت.

تمامی دانش آموزان به نوعی در کلاس می توانستند خود را ابراز کنند و استعداد و توانایی خود را به دیگر دانش آموزان عرضه کنند. تکالیف از حالتی یکنواختی در آمده و بصورت متنوع عرضه شد که تکالیف شامل انجام پروژه تحقیقاتی، فعالیت خارج از کلاس، گزارش، مصاحبه و پیش مطالعه درس بود مشخص شد و امتحان نیز به روشهای فردی، گروهی، شفاهی، کتبی و عملی انجام پذیرفت.

شواهد دو:

پس از انجام راه حل های انتخابی شاخص کیفی موفقیت طرح عبارتند از: فعالیت فردی و گروهی هنگام تدریس و تمرین، علاقه دانش آموزان به فعالیت کلاسی و فوق برنامه مانند طرح کرامت و کلاس تست، داشتن برنامه در منزل، به حداقل رسیدن غیبت ها منظم و مرتب در کلاس و منزل و ... و شاخص کمی موفقیت طرح که شامل انجام آزمونهای منظم و مستمر از کلیه دروس بسیار چشمگیر بود و محقق را متعجب ساخت.

• چگونه توانستم آبریزش دهان مریم را کنترل کنم.

• هاجر عسگری (گفتار درمان آموزشگاه استثنایی فرشته)

بیان مسأله:

مریم ۸ ساله دانش آموز کلاس آمادگی، مبتلا به فلج مغزی از نوع اسپاستیک می باشد که همه اندامهای او را درگیر کرده است به گونه ای که بدون ویلچر و کمک دیگران قادر به راه رفتن نمی باشد و از دستهای خود نیز به سختی استفاده می کند گفتار او به سختی قابل فهم است تعدادی از حروف را اشتباه تلفظ می کند و آبریزش از دهان نیز به وضوح مشاهده می شود که این حالت نیز روی وضوح گفتار مریم نیز تاثیر گذاشته است بعد از ارزیابی اولیه بعد از این که مریم در برنامه گفتار درمانی قرار گرفت یکی از اولویت های درمانی من روی آبریزش دهانی مریم متمرکز شد. و از آنجا که تاکنون برای حل مشکل مریم اقدامی صورت نگرفته بود با خود فکر می کردم که چگونه می توانم مشکل او را از بین ببرم و آبریزش او را کنترل کنم.

شواهد نیاز به پژوهش (شواهد ۱):

برای ارزیابی مشکل آبریزش از دهان مریم از ۴ نوع فرم طراحی شده که دانش آموز را از جنبه های مختلف مورد ارزیابی قرار می دهد استفاده شد و با توجه به نتیجه ارزیابی های انجام گرفته مشخص شد که مشکلات دانش آموز مثل

ضعف حسی و حرکتی اندامهای گفتاری و نوع اختلال گفتاری مریم و مشکل آبریزش از دهان او مربوط به آسیب اعصاب مغزی می باشد و برای درمان آنها احتیاج به یک برنامه ریزی دقیق و همه جانبه داریم تا با تحریک مراکز مربوط به اعصاب مغزی و به تبع آن تحریک حسی و حرکتی اندامهای گفتاری علاوه بر کنترل آبریزش از دهان مشکل اختلال تولید مریم را نیز درمان کنیم که همه این کارها در کنار هم انجام گرفت ولی چون موضوع اقدام پژوهی من در مورد کنترل آبریزش دهان مریم بود بیشتر به این جنبه از درمان پرداخته می شود.

راه حل انتخابی :

الف: رفتار درمانی

یکی از راهکارهای موثر در امر گفتاردرمانی که در کنار روشهای دیگر بکار می رود رفتاردرمانی است، در این روش سعی می شود که یک رفتار مناسب جایگزین یک رفتار نامناسب شود که در مورد مریم رفتار نامناسب او عدم کنترل سر و باز بودن دهان و به تبع آن آبریزش از دهان بود که به جای آن می خواستم رفتار مناسب کنترل صحیح وضعیت سر و بسته نگهداشتن دهان را به او آموزش دهم.

ب: درمان بدعملکردی حرکتی - دهانی

در استفاده از این تکنیک درمان از دو روش زیر بهره بردم:

* تسهیل عصبی - عضلانی از طریق حس عمقی (P.N.F)

* درمان عملکردی عضله (M.F.T)

ج: درمان تسهیل دهانی - صورتی

در این روش از تکنیکهای مختلف تسهیل سازی دهانی - صورتی در مورد مریم استفاده شد که عبارتند از:

- برس کشیدن

- تمرینات حسی - حرکتی ناحیه دهان

شواهد موفقیت در پژوهش (شواهد ۲) :

مریم دانش آموزی با مشکل فلج مغزی و به تبع آن دارای آبریزش از دهان بود، که با ارایه روش های درمانی و اجرای گام به گام آنها و همکاری دانش آموز و خانواده و معلم، آبریزش از دهان مریم به کلی قطع شده بود و وضع ظاهری مریم و عدم آبریزش از دهان گویای کاربردی بودن روشهای به کار برده شده در مورد مریم بود و در عین حال رضایتمندی خانواده و معلم مریم از کنترل آبریزش دهان او تاکید دیگری بر موفقیت روشهای بکار برده شده در مورد مریم بود.

• چگونه توانستم دانش آموزان را به شرکت در نماز جماعت مدرسه علاقه مند کنم؟

• مینو شریفی دروازه مدیر آموزگار دبستان دخترانه صاحب الزمان (عج) - منطقه جعفرآباد

بیان مسئله:

از آن جایی که یکی از محوری ترین امور زندگی ، برپایی نماز می باشد ، لذا این اقدام پژوهی که در بین دانش آموزان سوم ، چهارم ، پنجم دبستان صاحب الزمان (عج) انجام شده است ، اقدام پروژه به دنبال این پرسش بوده است

که چگونه و با استفاده از چه روش هایی می توان علاقه مندی دانش آموزان به خواندن نماز و حتی یک سری از عادت ها و توانمندی های مرتبط با نماز را در آنان افزایش داد؟

ارائه اطلاعات (شواهد یک)

جهت بررسی مشکل و برای علاقه مند نمودن دانش آموزان به نماز باید یک سری اطلاعات را جمع آوری می کردم. لذا از منابع زیر برای جمع آوری اطلاعات استفاده کردم.

- ۱- مشاهده رفتار دانش آموزان ۲- مصاحبه با خانواده دانش آموزان ۳- مصاحبه با معلم دانش آموزان
- ۴- مصاحبه با خودشان (دانش آموزان) ۵- مطالعه کتب و مقالات مرتبط با نماز ۶- استفاده از نظر همکاران

راه حل های پیشنهادی

- ۱- تشکیل جلسه آموزشی و تربیتی ویژه والدین با حضور افراد کارشناس ۲- استفاده از روش تدریس همیار نماز
- ۳- برگزاری جشن نماز ۴- تهیه دفترچه نماز ۵- بازی کارت های نماز ۶- تهیه و تکثیر جدول نماز برای فراگیران در خانه ۷- بیان داستان هایی در رابطه با نماز از بزرگان و استفاده از سی دی های آموزشی نماز
- ۸- دادن کارت نماز ۹- پذیرایی از دانش آموزان ۱۰- استفاده از هر فرصت و موقعیت

اجرای راه حل ها:

با اجرای راه حل های فوق در اواسط سال تحصیلی کم کم متوجه برخی از تغییرات در رفتار دانش آموزان شدم. به عنوان نمونه قبلاً هنگام وقت نماز و آماده شدن برای نماز خودم و همکارم زنگ نماز را زده ضبط را روشن نموده و صدای اذان را پخش می کردیم. با اجرای روش ها و راه حل ها دانش آموزان آن چنان مشتاق شده که خودشان مقدمات نماز را فراهم و صدای اذان را پخش می کردند و یا بعضی از دانش آموزان در خانه وضو می گرفتند و با وضو به مدرسه می آمدند و لحظه شماری می کردند کی زنگ نماز زده می شود تا نماز بخوانند.

ارائه اطلاعات (شواهد ۲)

- ۱- برگزاری مسابقه نماز ۲- آموزش مراحل خواندن نماز و وضو در ساعت هنر ۳- تهیه نمودار تشویقی
- روش هایی که جهت علاقه مند نمودن دانش آموزان به نماز جماعت مدرسه بیان کرده و آن را اجرا نمودم ، حاصل مطالعاتی که از مجلات پیوند - کتاب های آموزشی نماز و انجام دادم و اکنون:
- ۱- دانش آموزان به خواندن نماز در منزل و نماز جماعت مدرسه علاقه مند شدند و فهمیدند بهترین وقت برای نماز اول وقت بودن آن است. ۲- آن ها متوجه شدند که با خواندن نماز می توانیم با خدا حرف هایمان را بزنیم.

• چگونه توانستم طریقه ی صحیح خواندن نماز را در بین دانش آموزان آموزشگاه خود بهبود بخشم؟

• نغمه السادات لسان/مدیر دبستان دخترانه انبیاء(ع)

بیان مسأله

- ۷- مدرسه ای که من به عنوان مدیر در آن جا خدمت می کنم، مدرسه ای دخترانه در ناحیه ۲ شهر قم می باشد و دارای ۵۷۳ دانش آموز است که تعداد ۲۵۴ نفر دانش آموزان در پایه ی چهارم و پنجم تحصیل می کنند که مکلف به تکلیف

بوده و باید نماز خود را به صورت صحیح ادا می کردند، اما مشکلی که وجود داشت این بود که اکثر این دانش آموزان طریقه ی صحیح خواندن نماز چه در ارکان و چه در اذکار آن را به خوبی نمی دانستند به گونه ای که با صدای باز شدن در نمازخانه یا صحبت چند نفر به آن طرف برمی گشتند ، گاهی حمد و سوره را با امام جماعت می خواندند و یا ذکر رکعت سوم را نمی خواندند، گاهی اوقات نماز خود را زودتر از امام جماعت به پایان می رساندند، به اکثر سؤالات امام جماعت در بین دو نماز پاسخ اشتباه می دادند و باعث حواس پرتی سایر نماز گزاران می گردیدند و در کل نمازخانه از نظر رعایت نظم و انضباط وضعیت مطلوبی نداشت و به علت وجود مشکلات فوق اکثر همکاران در هنگام برگزاری نماز جماعت یا پشت سر امام جماعت در ردیف اول می ایستادند و یا در صورتی که در صف جلو جایی وجود نداشت نماز خود را در صف های دیگر به صورت فرادئی ادا می کردند برای حل این مشکل با همکاران جلسات متعددی برگزار شد که چگونه می توان طریقه صحیح نماز خواندن را به دانش آموزان یاد داد

توصیف وضع موجود (شواهد ۱)

- عدم رعایت آداب نماز در هنگام خواندن نماز جماعت.
- قرائت حمد و سوره در نماز جماعت.
- غلط خواندن بعضی از اذکار نماز.
- قرائت ذکر رکعت سوم در نماز جماعت.
- برگشتن از قبله، خندیدن و به پایان رساندن نماز زودتر از امام جماعت.

پیشنهاد راه حل

- خواندن هر قسمت از نماز در هنگام ورود معلم به کلاس به مدت ۱۵ روز به منظور درونی شدن آن برای دانش آموزان .
- برگزاری کلاس وضو و احکام برای دانش آموزان سوم تا پنجم به تفکیک هر کلاس.
- برگزاری کلاس احکام و نماز برای مادران دانش آموزان .
- تهیه طرح «نماز گزاران نمونه» برای کلاسی که بهترین نماز گزاران را دارد و نصب آن به در کلاس.
- انتخاب بهترین دانش آموزان نماز گزار در طی سال و بردن آنان به مسجد محل و دعوت از مسئولین اداره و اهداء جایزه به آنان .
- جذاب تر کردن محیط نمازخانه و تهیه چادرهایی با طراحی مناسب برای انتظامات نماز خانه (فرشته های نماز).

اجرای راه حل ها:

در طی جلسه ای که با همکاران برگزار گردید مقرر شد که به هنگام ورود معلم به کلاس دانش آموزان هر دفعه قسمتی از نماز را بخوانند تا با تکرار و تمرین آن به مدت ۱۵ روز، اذکار نماز برای آنان به صورت درونی در بیاید به همین ترتیب نماز تقسیم شده به ۱- سوره حمد ۲- سوره توحید ۳- ذکر رکوع ۴- ذکر سجود ۵- تشهد ۶- ذکر رکعت سوم ۷- سلام آخر نماز .

جهت آشنایی بهتر دانش آموزان با مسائل شرعی و دینی برای دانش آموزان کلاس سوم تا پنجم و همچنین اولیای آنان کلاس احکام و نماز برگزار گردید. به منظور جذاب تر شدن محیط نمازخانه طرح های زیبایی تهیه و نصب گردید برای

انتظامات نماز چادرهای زیبایی از حریر سبز تهیه شد. کتاب وسی دی های مناسب برای آشنایی بیشتر دانش آموزان با نماز واحکام تهیه گردید. برای هر کلاسی که بهترین نماز گزاران را داشت طرح جالبی تحت عنوان نماز گزاران نمونه تهیه و به در کلاس آنان نصب شد. از بهترین نماز گزاران در طول سال تحصیلی دعوت شد تا در مسجد محل حضور یابند و با دعوت از مسئولین اداره و دادن هدایایی از آنان تقدیر به عمل آمد.

توصیف وضع مطلوب (شواهد ۲)

در ماههای آخر سال با مشاهده ی نماز دانش آموزان متوجه شدم که مشکلات قبلی به طور محسوسی کاهش یافته به گونه ای که دیگر حواس دانش آموزان در هنگام خواندن نماز به سمت صداهای دیگر معطوف نمی گشت، در موقع نماز نمی خندیدند، چیزی نمی خوردند، حمد و سوره را در رکعت اول و دوم نماز جماعت نمی خواندند و ذکر رکعت سوم را می خواندند، نماز را با امام جماعت شروع کرده و با امام جماعت به پایان می رساندند و به سؤالاتی که امام جماعت در نماز می پرسید اکثراً پاسخ صحیح می دادند.

- اسماعیلی در دانش آموز مهدی [1] (درمان اختلال در روانی گفتار (لکنت زبان
- مهدی قیلچی

بیان مساله :

دانش آموز فوق دانش آموزی با مشکل خفیف ذهنی (کم توان ذهنی) [۲] بوده و در آموزشگاه ابتدایی استثنایی ابابصیر (۱) در استان قم به تحصیل مشغول می باشد و از آنجا که اختلالات گفتاری و به خصوص اختلال در روانی گفتار در کودکان سنین قبل از دبستان و کودکان مدرسه رو شایع می باشد و این اختلال همچنین در کودکان استثنایی نیز وجود دارد لذا لزوم توجه به آن و درمان این اختلال از نظر اهمیت بر کسی پوشیده نیست.

جمع آوری اطلاعات (شواهد ۱):

بر اساس مشکل دانش آموز مهدی اسماعیلی که دارای اختلال لکنت می باشد. و با توجه به ارزیابی های انجام شده از دانش آموز اسماعیلی علائم زیر در وی مشاهده گردید:

- ۱- تکرار در گفتار (که از ویژگی های بارز افراد لکنتی می باشد) ۲- کشیده گویی یا طولانی ادا کردن، که دانش آموز به صورت غیر ارادی صداها را به حالت طولانی و کشیده ادا می کند. ۳- گیر و قفل: که دانش آموز در این حالت قادر نیست، آنچه را که می خواهد بیان کند. ۴- تنفس در لکنت: که مشکل وی به صورت ناهماهنگی بین گفتار و تنفس بروز می کند. ۵- حرکات اضافی (ثانویه): در این دانش آموز شامل: حرکت دادن فک، پا زدن غیر عادی، حرکت دادن بی مورد سر هنگام گفتار، می باشد. ۶- رفتارهای اجتنابی: گاهی اوقات در برخی از صداها و کلمات و یا در برخی موقعیتهای گفتاری خاص، شدیداً دچار لکنت می شود.

دیگر موارد مشاهده شده در دانش آموز، شامل: تغییرات زیر و بمی، حاشیه گویی و جانشینی کلمات به جای هم، بدین معنی که کلمه ای هم معنی را با کلمه دیگر جانشین می کند.

کلیه موارد فوق از ارزیابی دانش آموز بر اساس نوع رفتار وی و مشاهده بدست آمده است. به جز روش مشاهده عینی رفتار دانش آموز، روشهای دیگر ارزیابی از قرار ذیل می باشند.

-روش تاریخچه گیری پزشکی و بررسی تاریخچه رشدی دانش آموز:

بنابر جمع آوری اطلاعات با این روش، مشخص گردید وجود سابقه خانوادگی و ژنتیکی عامل بسیار مهمی در ایجاد این اختلال در دانش آموز بوده است.

-مصاحبه کلینیکی:

در انجام این مصاحبه مشکلات اخلاقی، رفتاری دانش آموز در خانه و محیط بیرون بررسی شد.

-ارزیابی مهارتهای ادراکی و شناختی:

در انجام این مصاحبه، مهارتهای شناختی دانش آموز شامل حافظه، توالی، تماس چشمی و برتری طرفی و... مورد بررسی قرار گرفت.

-ارزیابی مهارتهای دهانی (oral):

مهارتهای دهانی دانش آموز شامل: حرکات زبان، وضعیت لبها و فک، دندانها و نرمکام و سختکام و مورد بررسی قرار گرفت که کاملاً طبیعی می باشند.

ارائه راه حل ها:

با توجه به نوع مشکل دانش آموز و با توجه به علائم و میزان اختلال لکنت وی که تقریباً در حد متوسط تا شدید می باشد راه حل ها و درمان در وی بر اساس نوع مشکلات وی متغیر می باشد که در ذیل با توجه به نوع مشکل وی، راهکارهای درمانی بیان می شود.

انواع راهکارهای درمانی: ۱-درمان مشاوره ای: این درمان با حضور مستقیم والدین و بدون حضور کودک، پس از ارزیابی غیر مستقیم در کودک و اطمینان از «وجود ناروانی طبیعی» همراه با یک سری مشاوره های انجام می شود. ۲-درمان تعاملی: هدف اصلی این رویکرد، کمک به والدین برای دستیابی به اعتماد به نفس برای تعامل با فرزندشان می باشد، تا پیچیدگی این اختلال را دریابند و روانی کودک را تسهیل کنند. ۳-درمان غیر مستقیم: این درمان با حضور مستقیم والدین و کودک در مرکز درمانی یا آموزشی و ارائه مشاوره های مستقیم به والدین و اجرای شیوه های غیر مستقیم، برای کودک انجام می شود. ۴-درمان مستقیم: این شیوه درمانی برای کودکانی که دارای لکنت با آگاهی می باشند، توصیه می شود.

الف) درمان کودکان لکنتی با آگاهی در سنین پیش از مدرسه و یا کودکان استثنایی در سنین آمادگی: شامل ۱-کاهش سرعت گفتار ۲-افزایش توانمندیهای زبانی در جنبه های مختلف ۳-افزایش تسلط در آوا سازی ۴-ایجاد هماهنگی میان تنفس و گفتار ۵-حذف حرکات اضافه و ثانویه و موارد مختلف دیگر.

ب) درمان کودکان مبتلا به لکنت آگاهانه در دوران مدرسه؛ که شامل دو روش کلی ۱-شیوه های روان تر صحبت کردن و ۲-شیوه های روان تر لکنت کردن می باشد. ۱) شیوه های روان تر صحبت کردن شامل این موارد می باشد: ۱-روش گفتار زمان بندی شده (سیلابیک) ۲-روش کشیده گویی ۳-روش مکث ۴-روش مکث-کشیده گویی ۵-روش روان (پیوسته) ۶-روش تماس نرم و ملایم ۷-روش صدای ممتد ۸-روش جریان هوا ۹-روش شرطی کردن عامل ۱۰-روش آهنگین یا گفتار واعظانه

۲) شیوه‌های روان‌تر لکنت کردن شامل موارد ذیل می‌باشد: ۱-روش گفتار همخوان ۲-روش سایه‌وار یا سایه بافی ۳-روش بسکتبالی (مرحله‌ای) ۴-روش بازخورد شنیداری تأخیر یافته ۵-روش درمانی «ون رایپر».

البته در درمان لکنت، برخی روشهای جانبی نیز موجود می‌باشد.

انتخاب راه حل و اجرای آن:

در مورد درمان به شیوه روان‌تر صحبت کردن موارد زیر به عنوان روش درمانی انتخاب و اجرا شد:

۱-روش گفتار زمان بندی شده (سیلابیک) ۲-روش کشیده‌گویی یا طولانی ادا کردن ۳-روش مکث: که اکثراً برای کودکان بالای ۶ سال و بزرگسالان قابل استفاده است. ۴-روش مکث - کشیده‌گویی: که در حقیقت تلفیقی از دو روش قبلی می‌باشد. ۵-روش تماس نرم و ملایم ۶-روش آهنگین یا گفتار واعظانه: اساس این روش مبتنی بر کشیده‌گویی، کوتاه و آهنگین صحبت کردن توأم با ریتم خاص است که گاهی اوقات به صورت اغراق آمیز قابل اجراء است.

اطلاعات مربوط به تغییرات ایجاد شده (شاهد ۲):

دانش آموز مهدی اسماعیلی به علت مشکل لکنت دارای گیر و قفل در گفتار و حرکات اضافی و رفتارهای اجتنابی می‌باشد که در ابتدای امر درمان بسیار مشهود بوده است اما اکنون و در انتهای درمان و آموزش، بر اساس صدای ضبط شده در جلسه اول و مقایسه آن با صدای کنونی، روانی گفتار وی بسیار مشهود است. و همچنین رفتارهای ضد انتظاری و زائد او نیز کاهش یافته است. پیشرفت تحصیلی دانش آموز و بالا رفتن روحیه اعتماد به نفس وی نتیجه‌ای مناسب از درمان گفتاری وی بوده است. تقویت حس توجه و تمرکز، تقویت روخوانی و روان‌خوانی درسها، و از بین رفتن حالت اضطراب و کم‌رویی در برخورد با دیگران، بیانگر تغییرات مطلوب ایجاد شده در دانش آموز می‌باشد. در پایان بایستی اشاره نمود با توجه به همکاری خود دانش آموز در انجام تمرینات و همکاری والدین وی در پیگیری مستمر و شرکت در جلسات مشاوره و همکاری بی‌دریغ اولیای آموزشگاه و بخصوص آموزگار مربوطه، دانش آموز با توجه به رسیدن به گفتاری در حد تقریباً معادل با همسالانش در امر درمان بسیار موفق بوده است.

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.